

Toelichting

Algemeen

Steeds meer mensen met een laag- en middeninkomen hebben moeite om de boodschappen en de energierekening te betalen. Het Noodfonds Bestaanszekerheid 2023 is onderdeel van het maatregelenpakket van de gemeente Ede waarmee huishoudens extra ondersteuning kunnen krijgen als duwtje om uit de financiële kwetsbare situatie te geraken mocht er geen aanspraak worden gemaakt op een voorliggende voorziening of die voorliggende voorziening ontoereikend is. Dit betreft huishoudens die aantoonbaar worden geraakt door de energiecrisis en de hoge inflatie waardoor er tekorten in de huishoudfinanciën ontstaan. Deze aanpak draagt bij aan de beoogde Rijksdoelen, passend in het kabinetsbeleid.

De inwoner van de gemeente Ede kan een aanvraag indienen om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming op grond van deze regeling.

De regeling biedt een eenmalige financiële tegemoetkoming in het jaar 2023. Het betreft een tegemoetkoming en geen volledige compensatie en vindt zijn grondslag in artikel 35 lid 1 van de Participatiewet. De tegemoetkoming betreft individuele bijzondere bijstand en wordt verstrekt "om niet".

Op 8 november 2022 is de raad via memo geïnformeerd over de tijdelijke regeling Noodfonds Bestaanszekerheid 2023 en de daarbij behorende uitgangspunten (zie zaaknummer: 347199). In deze beleidsregel worden die uitgangspunten nader uitgewerkt.

Artikelsgewijs

Artikel 1. Begripsbepalingen

Lid 1

Onderdeel a: Onder het begrip aanvrager worden de persoon of de personen bedoeld die een huishouden vormen. Onder deze personen vallen ook de personen die een gezamenlijke huishouding vormen als bedoeld in artikel 3 van de wet.

Onderdeel b: In afwijking van de wet is de bijstandsnorm voor een jongere van 18, 19 of 20 jaar niet de "lagere" jongerennorm van artikel 20 van de wet van toepassing maar de norm van artikel 21 van de wet, te weten de norm voor een 21 – jarige van 21 jaar tot aan de pensioengerechtigde leeftijd. Dit om de jongeren niet in een nadeliger positie te plaatsen ten opzichte van de leeftijdsgroep van artikel 21 van de wet.

Het college gaat er vanuit dat de kosten van het wonen met inwonende meerjarige kinderen van 27 jaar of ouder gedeeld kunnen worden. Hoe meer personen in het huishouden hoe lager de bijstandsnorm wordt vastgesteld. In tegenstelling tot de wet waarin dat fictief inkomen niet tot het inkomen gerekend kan worden neemt het college, gelet op de karakter van deze regeling, het bedrag behorend bij de van toepassing zijnde kostendelersnorm mee in de vaststelling van de hoogte van het inkomen.

Rekenvoorbeeld:

Heeft men een inkomen van € 1.600 en is het bedrag behorend bij de van toepassing zijnde kostendelersnorm € 350 dan tellen wij dat bij elkaar op. Het totale inkomen is dan € 1.950. Deze persoon valt onder de doelgroep van ≤ 200 %.

Bij een inkomen van € 2.000 en is het bedrag behorend bij de van toepassing zijnde kostendelersnorm € 350 dan tellen wij dat bij elkaar op. Het totale inkomen is dan € 2.350. Deze persoon valt buiten de doelgroep van ≤ 200 %.

Onderdeel d: betreft hier alleen het Wijzigingsbesluit Beleidsregel energietoeslag lage inkomens 2022 die in 2023 is vastgesteld en aan rechthebbenden wordt uitbetaald en de in 2023 uit te keren energietoeslag op basis van de nog vast te stellen Wet energietoeslag 2023.. De eerdere betalingen voor de gemeentelijke regelingen energietoeslag vallen hier niet onder. Ook niet wanneer deze in 2023 zijn uitbetaald.

De overige in dit artikel genoemde begrippen zijn duidelijk en behoeven geen nadere toelichting.

Artikel 2. Doelgroep

De regeling is bedoeld voor inwoners in de gemeente Ede die voldoen aan de voorwaarden, zoals genoemd in het 1e lid van artikel 3 en niet uitgesloten zijn op grond van het 2e lid van voornoemd artikel.

Artikel 3. Voorwaarden en uitsluitingsgronden

Lid 1:

Onderdeel a: Dit onderdeel heeft geen verdere toelichting.

Onderdeel b: Dit onderdeel heeft geen verdere toelichting.

Onderdeel c: Als het berekend inkomen per maand van de aanvrager en indien van toepassing, diens partner, meer bedraagt dan 200% van de bijstandsnorm (zie tabellen hieronder), zijnde de alleenstaande - of gehuwdennorm van 21 jaar of ouder. In dit geval bestaat er geen recht op een tegemoetkoming.

Max inkomsten bijstand art. 21 Pwet*	per maand	200%
Alleenstaande-/alleenstaande oudernorm	€ 1.135,88	€ 2.271,76
Gehuwdennorm	€ 1.622,68	€ 3.245,36

Max inkomsten ≤ bijstand art. 22 Pwet*	per maand	200%
Alleenstaande-/oudernorm	€ 1.264,14	€ 2.528,28
gehuwdennorm	€ 1.716,84	€ 3.433,68

De bijstandsnormen als genoemd in artikel 1, lid 1 onder b volgt de indexering de wet.

Onderdeel d: Voor de regeling geldt een vermogenstoets. De vermogensgrens dient steeds individueel te worden bepaald. Als het (gezamenlijk) vermogen van de aanvrager en diens eventuele partner op de peildatum meer bedraagt dan 1,5 maal het berekend inkomen, dan bestaat er geen recht op een tegemoetkoming. De vermogensgrens is gerelateerd aan de berekende inkomen. De in de tabellen hieronder aangehaalde vermogensgrenzen zijn gerelateerd aan een inkomen gelijk aan de bijstandsnorm. Als sprake is van vermogen in de eigen woning wordt dit buiten beschouwing gelaten.

Max inkomsten bijstand art. 21 Pwet*	per maand	130%	200%	Vermogensgrens
Alleenstaande-/alleenstaande oudernorm	€ 1.135,88	€ 1.476,64	€ 2.271,76	€ 3.407,64
Gehuwdenorm	€ 1.622,68	€ 2.109,48	€ 3.245,36	€ 4.868,04

Max inkomsten ≤ bijstand art. 22 Pwet*	per maand	130%	200%	Vermogensgrens
Alleenstaande-/oudernorm	€ 1.264,14	€ 1.643,38	€ 2.528,28	€ 3.792,42
gehuwdenorm	€ 1.716,84	€ 2.231,89	€ 3.433,68	€ 5.150,52

Lid 5:

Onderdeel e: Dit onderdeel heeft geen verdere toelichting.

Lid 2:

Onderdeel a: Het begrip inrichting is in de wet opgenomen in artikel 1 aanhef en onderdeel f. Voor de invulling van dit begrip wordt hierbij aangesloten.

Onderdeel b: Dit onderdeel heeft geen verdere toelichting.

Onderdeel c: Genoemde uitsluitingsgronden in dit onderdeel zijn vastgelegd in artikel 13 lid 1 van de wet. Voor de invulling van dit begrip wordt hierbij aangesloten.

Onderdeel d: Dit onderdeel is opgenomen voor die situaties waarbij wordt vastgesteld dat een tekort is ontstaan doordat een aanvrager tekortschietend besef van verantwoordelijkheid heeft getoond voorafgaand aan de aanvraag. Te denken valt aan gokken, de aanschaf van dure luxe producten, te snel interen et cetera. Het betreft situaties waarbij de aanvrager willens en wetens een tekort creëert.

Omdat dit een eigen regeling betreft wijken wij af van artikel 18 lid 2 van de wet. In voorkomende gevallen wordt een aanvraag afgewezen.

Let op! Zijn er in het huishouden één of meer minderjarige kinderen, mogen deze nooit de dupe worden van de keuzes van één van de ouders die tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorzieningen in het bestaan heeft betoond. Mits aan alle toekenningscriteria is voldaan dient bij de aanwezigheid van een minderjarige kind overgegaan te worden tot toekenning uit het noodfonds.

Onderdeel e: Dit onderdeel heeft geen verdere toelichting.

Onderdeel f: Inwoners van gemeente Ede die in een schuldhulpverleningstraject / -saneringstraject (MSNP of WSNP) zitten kunnen wegens begeleiding en actieve bewindvoering in beginsel geen tekort hebben. Een dergelijk traject biedt immers de zekerheid dat er geen nieuwe tekorten ontstaan. Bij de uitvoering van deze regeling gaan wij van uit dat het inkomen van deze inwoners altijd onder de grens van 200% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm ligt en alle uitgaven uit de boedel gedekt zijn.

Er kan echter een onvoorziene noodsituatie ontstaan die eventueel niet uit de boedel gedekt kan worden en waar acuut inzet voor nodig is. Om grotere problemen te voorkomen kan er een tegemoetkoming verstrekt worden. Er moet echter wel vermeden worden dat het schuldhulpverleningstraject of -sanering doorkruist of belemmerd wordt en aan de andere voorwaarden voldaan is.

Lid 3 :

De beredenering is in lijn met artikel 24 van de wet.

Artikel 4 De aanvraag

Lid 1:

Omdat de regeling van rechtswege eindigt op 1 januari 2024 kan tot voornoemde datum een aanvraag worden ingediend.

Lid 2:

Dit lid behoeft geen verdere toelichting.

Lid 3:

Bij voorkeur wordt de aanvraag digitaal ingediend via de hiervoor op de gemeentelijke website vastgestelde procedure. Dit neemt niet weg dat een aanvraag ook schriftelijk kan worden ingediend.

Lid 4:

De in de onderdelen van dit lid genoemde bewijsstukken zijn in ieder geval nodig om het recht op tegemoetkoming te kunnen vaststellen. Deze lijst is echter niet limitatief.

Artikel 5 Karakter van de tegemoetkoming

Lid 1:

Dit lid is opgenomen met als doel het fiscale karakter van de tegemoetkoming te verduidelijken. De tegemoetkoming kan niet tot het vermogen gerekend worden waardoor het de kwijtschelding van de gemeentelijke heffingen niet in de weg staat.

Artikel 6 Rekenmodel Noodfonds

Lid 1:

Dit lid behoeft geen verdere toelichting.

Lid 2:

Om het maandelijks tekort te berekenen wordt gebruik gemaakt van het rekenmodel (zie ook lid 6 van dit artikel).

Lid 3:

Dit lid is opgenomen ter verduidelijking van de manier waarop het rekenmodel dient te worden toegepast. De hierin opgenomen bedragen zijn maandbedragen. Waar nodig is aangegeven of het om een bedrag per persoon of om een bedrag per huishouden gaat. Zowel voor wat betreft de inkomsten- als ook bij de uitgavenposten geldt dat de bedragen die betrekking hebben op een kortere of langere periode (maximaal te nemen periode is een kwartaal of drie maanden en daarvan een gemiddelde) worden omgerekend tot een bedrag per maand. Ter vereenvoudiging hiertoe kan onderstaande rekenmethode worden gehanteerd:

Wekelijkse bedragen vermenigvuldigen met de factor 4,3333.

- 4-wekelijkse bedragen vermenigvuldigen met de factor 1,0833.
- Kwartaalbedragen delen door 3 (maanden).
- Jaarbedragen delen door 12 (maanden).

Lid 4:

Dit lid behoeft geen verdere toelichting.

Lid 5:

De hoogte van het tekort bedraagt zesmaal het vastgesteld maandtekort. De tegemoetkoming bedraagt maximaal € 600.

Als het vastgesteld maandtekort lager is dan het maximumbedrag wordt dit maandtekort met zes vermenigvuldigd.

Twee voorbeelden ter illustratie:

Voorbeeld 1:

Een maandtekort wordt vastgesteld ter hoogte van € 50. Dit bedrag wordt vermenigvuldigd met de factor 6. $6 \times € 50 = € 300$. De tegemoetkoming is gelijk aan dit bedrag en bedraagt € 300.

Voorbeeld 2:

Een maandtekort wordt vastgesteld ter hoogte van € 150. Dit bedrag wordt vermenigvuldigd met de factor 6. $6 \times € 150 = € 900$. Omdat nooit meer dan het maximumbedrag van € 600 kan worden verstrekt bedraagt de tegemoetkoming € 600.

Lid 6:

Dit lid behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 7 Berekening inkomsten

Lid 1:

In dit lid is verduidelijkt dat het gemiddeld maaninkomen wordt vastgesteld over het laatste kwartaal voorafgaand aan de aanvraag bij inkomsten uit onderneming. Bij inkomen uit arbeid is dit de laatste 3 maanden voorafgaand aan de aanvraag. Inkomsten en uitgaven dienen aangetoond te worden met bewijsstukken. Zijn er andere inkomsten of uitgaven dienen ook deze aangetoond te worden.

Lid 2:

Bij de kostendelersnorm telt het aantal meerderjarige huisgenoten van 27 jaar en ouder mee voor het bepalen van de hoogte van het inkomen. Hoe meer huisgenoten van 27 jaar en ouder in hetzelfde huis wonen, hoe eerder het inkomen het maximuminkomen van 200 % van de van toepassing zijnde bijstandsnorm bereikt. De kostendelersnorm wordt vanuit de wet al toegepast op de aanvragers met een bijstandsuitkering. Het bedrag van de verlaging na toepassing van de kostendelersnorm tellen wij bij de bijstandsnorm op. Ongeacht of de kosten worden gedeeld en hiervoor de medebewoners ook feitelijk bijdragen in de kosten tellen wij het bedrag van de verlaging per inwonende van 27 jaar en ouder als inkomsten mee. Bij de toepassing van de kostendelersnorm op de bijstand wordt rekening gehouden met het kunnen delen van de kosten. Bij de berekening van het tekort zal daarom ook rekening gehouden moeten worden met het kunnen delen van deze kosten gelijk aan het bedrag van de verlaging zijnde de kostendelersnorm.

Lid 3.

Om gelijke behandeling te borgen passen wij net als bij lid 3 ook de kostendelersnorm toe. Het bedrag van de verlaging per inwonende van 27 jaar en ouder tellen wij als inkomsten mee.

Lid 4:

Bij studenten wordt bij het bepalen van de hoogte van het inkomen rekening gehouden met het maximale bedrag voor levensonderhoud dat via DUO kan worden verkregen dan wel kan worden geleend. Het maakt niet uit wat werkelijk wordt ontvangen. Dit is bepaald in artikel 33, tweede lid van de wet. Voor de hoogte van de normbedragen gaat het college uit van artikel 3.18 van de Wet studiefinanciering 2000 én, indien een toeslag als bedoeld in artikel 3.5 van die wet van toepassing is, het bedrag aan toeslag, genoemd in artikel 3.18 van die wet. Ook voor een buitenlandse student wordt uitgegaan van dit maximale bedrag. Er wordt niet gekeken naar de daadwerkelijk ontvangen buitenlandse studiebeurzen. Voor mbo- studenten is het maximale bedrag voor levensonderhoud in 2023 € 890 voor hbo- en wo-studenten € 933.

De toeslag eenoudergezin bedraagt zowel voor het hoger onderwijs als het beroepsonderwijs

€ 277. Bij studenten wordt ook gekeken naar inkomen uit werk, bijvoorbeeld van een (bij)baan of een eigen bedrijf.

Bij studenten die 21 jaar of ouder zijn, tellen bijdragen van ouders, bijvoorbeeld als deze de zorgverzekering betalen of bepaalde woonlasten zoals de huur, ook mee bij het inkomen. Voor jongeren en dus ook voor studenten tussen 18 en 21 jaar geldt de onderhoudsplicht van de ouders. De situatie is dan anders (zie toelichting voorgaand artikel).

Ook jongeren van 18 tot 21 jaar kunnen aanvraag voor het noodfonds indienen. Voor hun ouders geldt echter wel een wettelijke onderhoudsplicht. Uitgangspunt is dat ouders die onderhoudsplicht ook nakomen of kunnen nakomen. Ook als dit feitelijk niet gebeurt. Pas wanneer de jongere aantoont dat ouders op geen enkele manier kunnen bijdragen in het levensonderhoud of dat het aanspraak maken op een ouderlijke bijdrage vanwege persoonlijke omstandigheden niet in redelijkheid van hem/haar kan worden gevergd, bijvoorbeeld vanwege een ernstig verstoorde relatie met de ouders, kan door de jongere een beroep op het noodfonds worden gedaan. Er moeten dus duidelijke argumenten worden aangevoerd ondersteund door bewijzen. Een eenzijdige verklaring van de jongere zelf is dan onvoldoende, tenzij e.e.a. door de gemeente kan en mag worden geverifieerd.

Lid 5:

Het noodfonds is een vangnetregeling. Dat betekent dat als ter afwending van de tekorten een beroep gedaan kan worden op een andere (landelijke) regeling of een ander (landelijk) fonds, aanvrager zich allereerst tot die (landelijke) regeling of dat (landelijke) fonds moet wenden (voorliggende voorzieningen). Voorliggende voorzieningen gaan voor een tegemoetkoming uit het noodfonds. De regelingen waar aanspraak op gemaakt kan worden zijn veelal afhankelijk van de persoonlijke omstandigheden. De aanvrager dient van de afwijzing voor die regelingen bewijs te tonen. Wanneer er een tekort is ondanks alle voorliggende voorzieningen kan er alsnog aanspraak mogelijk zijn op het noodfonds.

Voor de periode oktober tot en met december 2022 en de periode januari tot en met maart 2023 is met terugwerkende kracht het Tijdelijk Noodfonds van de energieleveranciers in het leven geroepen: Wanneer de aanvrager een energierekening heeft die meer bedraagt dan 13% van het (gezamenlijk) bruto-inkomen kan hij in terecht bij het Tijdelijk Noodfonds dat energieleveranciers met ingang van januari 2023 uitvoeren. Dit noodfonds wijkt op meerdere onderdelen af van het Noodfonds Bestaanszekerheid dat door het college is vastgesteld. Belangrijkste afwijkingen zijn:

- De energieleveranciers bepalen de tegemoetkoming op de eindnota en niet op de voorschotnota.
- De Energieleveranciers bieden een tegemoetkoming over de eindnota voor de energiekosten uit het verleden. Die periode valt nagenoeg geheel buiten de scope van het Noodfonds

Bestaanszekerheid van de gemeente Ede dat per 1 maart 2023 is ingegaan. Het Noodfonds Bestaanszekerheid biedt een tegemoetkoming voor het presente tekort in het huishouden - dat is meer dan alleen de energiekosten - en trekt dat tekort door naar de volgende zes maanden. De tegemoetkoming van de gemeente hoeft het tekort an sich niet volledig te dekken.

- De doelgroep bij de Energieleveranciers is ruimer, namelijk 200 % wettelijk minimumloon gerekend op bruto-inkomen inclusief vakantietoeslag. Het Noodfonds Bestaanszekerheid rekent met netto-inkomsten exclusief vakantietoeslag van max 200 % bijstandsnorm.

Gelet op bovengenoemde argumenten is het Tijdelijke Noodfonds Energieleveranciers voor de toepassing van deze beleidsregel geen voorliggende voorziening.

Artikel 8 Berekening uitgaven

Lid 1 en 2:

Deze leden behoeven geen verdere toelichting.

Lid 3:

Voor de post individuele en huishoudelijke uitgaven wordt het forfaitair bedrag toegepast in de situatie zoals opgenomen in dit lid. Het bedrag voor het kind is een bedrag per kind. Als er sprake is van meerdere die tot het huishouden behoren wordt het bedrag met € 60 per kind opgehoogd.

Lid 4:

Voor de post voedsel wordt uitgegaan van het forfaitair bedrag als bedoeld in tabel 2.1 van dit lid.

Sinds een aantal jaren maakt het college gebruik van de Nibud minimum-voorbeeldbegrotingen. Als basis voor het vaststellen van de criteria is uitgegaan van door het Nibud berekende basisbedragen voor de onvermijdbare uitgavenposten die noodzakelijk voor het bestaan zijn. Voor bepaalde uitgaven wordt een maximaal aftrekbedrag gehanteerd. Dit betreft kosten waar een abonnement goedkoper kan zijn of het betreft een uitgave die niet noodzakelijk is.

De normen voor voedsel die door de voedselbank worden gehanteerd verhoogt het college met 15% inflatiecorrectie. De inflatie laat een daling zien over 2023. Op het moment van het opstellen van deze regeling was dat rond 8%. Voor voedsel is er echter een afwijkend percentage, dat hoger ligt. Om die reden hanteert het college 15% inflatiecorrectie voor voedsel.

Lid 5:

Inwoners met een inkomen boven de 130% van het wettelijk sociaal minimum komen niet in aanmerking voor de minimaregelingen. Voor de misgelopen minimaregelingen wordt een gemiddeld bedrag als standaard kostenpost in het rekenmodel meegewogen. Dit zijn de bedragen voor de berekening van de kosten voor participatie aan sport, of cultuur, of school gerelateerde activiteiten (meer volwassenen – meer kinderen meedoen), Kindpakket en tegemoetkoming voor de zwemles van kind. Dat gemiddelde bedrag per kind is € 75 en € 20 voor een volwassene. Bij inwoners die wel aanspraak hadden kunnen maken op de minimaregelingen, wordt deze post toegepast.

Lid 6 en 7:

Uitgangspunt van het college is dat men inwoners zelfstandig kan kunnen reizen. De kosten voor 'recreatief en sociaal' reizen worden daarom niet meegenomen. Bij 'recreatief en sociaal reizen' valt te denken aan reizen naar de camping of cabaretvoorstelling en bij sociaal reizen bedoelen wij hier bezoek aan vrienden, kennissen en deelname aan bijvoorbeeld het verenigingsleven. Mochten inwoners niet in staat zijn zelfstandig te reizen bestaan er voorzieningen binnen de Zorgverzekeringswet, de Wet langdurige zorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 mogelijkheden om daarin te voorzien. De in dit lid opgenomen andere kosten van vervoer worden

alleen meegenomen als deze noodzakelijk zijn en er geen tegemoetkoming tegenover staan.
Maximaal in aanmerking te nemen bedrag aan vervoerskosten bedraagt € 400.

Artikel 9 Slotbepalingen

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.